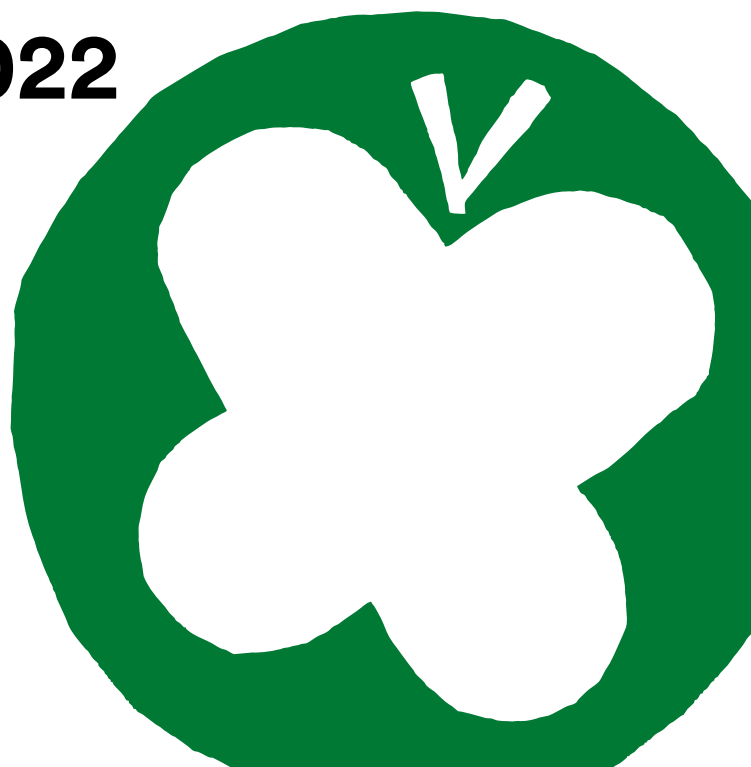

Verbeter de wereld, begin dicht bij huis

**Verkiezingsprogramma
in gewone taal
Gemeenteraad 2022**

**Partij voor
de Dieren**

Verbeter de wereld, begin dicht bij huis!

Word jij soms ook verdrietig van het nieuws over hoe slecht het gaat met de wereld waarin we leven? Berichten over de opwarming van de Aarde, bijvoorbeeld. Over vervuiling van het milieu. Of over het aantal verschillende soorten planten en dieren dat afneemt. Kunnen we dit nog stoppen?

In actie

Om de wereld beter te maken, moeten we nu in actie komen in onze eigen woonomgeving. En duurzame keuzes maken: ook in jouw gemeente. Samen kunnen we plannen uitvoeren die voor verandering zorgen. Plannen die bijdragen aan een duurzame wereld om ons heen. Aan een groenere gemeente waarin iedereen zich thuis voelt, en mensen én dieren goed samenleven.

Met aandacht

De Partij voor de Dieren wil samenwerken aan een plek waar mensen aandacht hebben voor elkaar. Aandacht voor wat écht belangrijk is. Zoals groene parken in plaats van parkeergarages. En nieuwe plekken om te wonen in plaats van een nieuwe hoge toren of groot stadion. Een plek met schone lucht, schoon drinkwater en een vruchtbare bodem.

Veranderen kan

Onze duurzame wensen worden werkelijkheid. Vorig jaar haalden we tijdens de verkiezingen voor de Tweede Kamer 6 zetels. En inmiddels kiezen steeds meer mensen voor de Partij voor de Dieren. Op een positieve manier iets blijvend veranderen, dat kan. Wist je dat dat al lukt als minstens 3,5% van een gemeenschap zich actief inzet? Dat zijn van elke 1.000 inwoners in een gemeente tenminste 35 mensen. Een fijn idee, ook voor jouw gemeente.

Onze belangrijkste punten voor de komende 4 jaar:

- Jouw gemeente is uiterlijk in 2030 helemaal klimaatneutraal. Dat betekent dat elk proces om iets te maken - voedsel of producten - er niet voor mag zorgen dat het klimaat verandert.
- Jouw gemeente vindt dieren belangrijk! Er komt meer aandacht voor de opvang van huisdieren en dieren die in het wild leven.
- Jouw gemeente maakt meer plek voor dieren bij het aanleggen en onderhouden van bijvoorbeeld parken.
- Jouw gemeente beschermt de natuur! Straten, tuinen en daken worden groener: met meer bloemen en planten in plaats van tegels. Gif is verboden en er worden minder bomen gekapt.
- Jouw gemeente verbiedt de jacht.
- Jouw gemeente maakt wonen prettig en betaalbaar. In huizen woon je. Ze zijn niet bedoeld om alleen maar geld mee te verdienen. Zoals veel beleggers doen (huizen kopen om ze daarna voor veel geld te verhuren).
- In jouw gemeente kan iedereen zichzelf zijn. Alle inwoners worden gelijk behandeld. Ongeacht afkomst, geaardheid, geloof, huidskleur of beperking. Racisme en discriminatie worden zwaar bestraft.
- Jouw gemeente zorgt voor plekken om biologisch en plantaardig voedsel te maken (stadslandbouw). In elke wijk een moestuin!
- Jouw gemeente vindt fietsers en voetgangers belangrijker dan auto's. Het openbaar vervoer - zoals treinen, metro's, trams en bussen - wordt duurzaam en betaalbaar.

- Jouw gemeente maakt plannen samen mét inwoners. Bijvoorbeeld door goed te luisteren naar de wensen en ideeën van inwoners.
- Jouw gemeente zet zich in voor groei van de natuur en het welzijn van iedereen. Niet voor groei van de economie.
- Jouw gemeente wordt schoner en gezonder. Zonder zwerfafval en reclamefolders. Maar mét schone lucht en schoon drinkwater. En een gezonde bodem.

Ben jij het eens met onze plannen voor een leefbare woonomgeving en een leefbare Aarde? Maak dan op woensdag 16 maart een duurzame keuze: stem Partij voor de Dieren. Verbeter de wereld, begin in jouw gemeente.

Waarom zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad?

Nederland is een democratie. Inwoners van een gemeente kiezen elke 4 jaar zelf wie er in de gemeenteraad komen. Op woensdag 16 maart zijn er nieuwe gemeenteraadsverkiezingen. In de gemeenteraad zitten raadsleden. Zij beslissen - namens de inwoners - over nieuwe plannen voor een gemeente.

Waarover beslist de gemeenteraad allemaal?

De burgemeester is de voorzitter van een gemeenteraad. De wethouders van een gemeente bedenken plannen en voeren ze uit. Maar alleen als de meeste raadsleden het met de plannen eens zijn. Bijvoorbeeld over waar nieuwe huizen gebouwd mogen worden. Over meer groene sportplekken. Of over het wel of niet plaatsen van camera's op straat.

1 Een leefbare Aarde

Onze plannen voor het klimaat, meer verschillende soorten planten en dieren en duurzame energie

We leven op een prachtige planeet. Maar door onze eigen schuld gaat het niet goed met onze planeet. De Aarde warmt steeds meer op. Door de uitstoot van broeikasgassen (die komen vrij bij het verbranden van bijvoorbeeld olie in fabrieken). Door het gebruik van gif (in de landbouw). En door het kapotmaken van prachtige natuur. Maar er is geen Planeet B, geen reserve Aarde. Daarom moeten we snel in actie komen. Het is nu tijd voor Plan B: een plan voor een leefbare Aarde. Ook in de toekomst.

- **Stop afname planten- en diersoorten en klimaatverandering**

Als we nu niets doen, is het 4 graden warmer aan het einde van deze eeuw. De gevolgen van zo'n verandering van het klimaat? Droogte, overstromingen, bosbranden en zware stormen. Complete natuurgebieden verdwijnen. Net als veel soorten planten en dieren (biodiversiteit). Dit proces moeten we nú stoppen. Bijvoorbeeld door minder - plastic - spullen te kopen. Minder dieren te hebben in de vee-industrie. En minder giftige stoffen uit te stoten in het verkeer. Maar vooral: door samen met inwoners en bedrijven plannen te maken die rekening houden met een leefbare Aarde voor mensen en dieren.

- **Maak duurzame plannen**

Duurzame plannen maken, dat begint al in jouw gemeente. De gemeente waar jij woont moet beslissingen nemen die zorgen voor een groene en gezonde woon-omgeving. Zoals veel minder energie verbruiken. Bijvoorbeeld door het isoleren van huizen. Of het aanbrengen van warmtepompen (een voorbeeld van duurzame energie). Maar ook door grote gebouwen vol computers die dag en nacht aanstaan (datacentra) te verbieden op sommige plekken. Jouw gemeente geeft dus zelf het goede voorbeeld!

- **Wek duurzame energie op**

Jouw gemeente moet energie duurzaam, veilig en dichtbij opwekken. Bijvoorbeeld met zonnepanelen en windenergie. Bij het maken van plannen houdt jouw gemeente altijd rekening met mensen, dieren en natuur. Mensen met lage inkomens krijgen hulp als de kosten voor energie te hoog worden. En brengt een bedrijf schade toe aan het milieu? Dan betaalt dat bedrijf ook de kosten om het op te ruimen. De grootste vervuilers betalen het meest.

Wat is een leefbare Aarde precies?

Een leefbare Aarde is een wereld waarin iedereen veilig, goed en gezond kan leven. Mensen en dieren, planten en bomen. Waar je ook woont, wie je ook bent. Met schoon water om te drinken. Schone lucht om in te ademen. En een bodem die vruchtbaar is. Een fijne plek voor vandaag en morgen. Maar ook over 50 of 100 jaar. Een leefbare Aarde zorgt voor een leefbare toekomst.

2 Alle dieren tellen mee

Onze plannen voor meer rechten voor dieren en een beter dierenwelzijn

In jouw gemeente wonen meer dieren dan mensen. Toch worden ze vaak vergeten bij het maken van plannen. Terwijl dieren ook recht hebben op bescherming en een fijne plek om te leven: in het wild of bij mensen thuis. Dieren zijn geen 'dingen', geen vermaak voor mensen. Stop dierenleed in dierentuinen, circussen en shows. En houd geen (wilde) dieren in gevangenschap. In een leefbare woonomgeving leven mensen én dieren goed samen.

- **Bescherm alle dieren**

Jouw gemeente moet alle dieren beschermen. Huisdieren, landbouwdieren en dieren die leven in het wild. Zwerfdieren worden goed opgevangen. Dierenopvangcentra krijgen daarom meer geld om dieren te verzorgen.

- **Geen vee-industrie**

In Nederland sterven elk jaar 600 miljoen dieren na een verschrikkelijk leven in de vee-industrie (bio-industrie). Stop met het houden van dieren voor vlees, zuivel en eieren. Dat is goed voor de dieren en beter voor het milieu.

- **Zorg voor dieren in het wild**

Jouw gemeente is verantwoordelijk voor alle inwoners. Ook voor de dieren die er in het wild leven. Jouw gemeente stopt met het verjagen van dieren. En met het toestaan van jagen op dieren als hobby. Jagers en vissers zorgen voor dierenleed en verstoren de natuur.

- **Zorg voor huisdieren**

In jouw gemeente hebben veel mensen een huisdier. Deze dieren worden vaak goed verzorgd. Maar dat gebeurt niet altijd. Sommige mensen weten niet precies hoe ze een huisdier moeten verzorgen. Of ze hebben er geen geld of eigenlijk geen plek voor. Het gevolg? Dieren komen terecht in het asiel. Jouw gemeente zorgt daarom bijvoorbeeld voor duidelijke informatie over - het verzorgen van - huisdieren. Dat voorkomt onnodig dierenleed.

Is er nog veel dierenleed?

Als je dieren met respect behandelt, voorkom je veel dierenleed. Toch gebeurt dat veel te weinig. In de vee-industrie bijvoorbeeld, tijdens het slachten en vervoeren van dieren. Maar ook het vangen van vissen met netten en haken zorgt voor dierenleed. Net als dierproeven. Of de vacht van een dier gebruiken voor kleding. Dierenrechten moeten daarom in de Grondwet (de basisregels waar iedereen in Nederland zich aan moet houden). Want in artikel 1 van de Grondwet staat: iedereen is gelijk voor de wet.

3 Kies voor meer groen in de buurt

Onze plannen voor meer natuur en meer verschillende soorten planten en dieren

Natuur is van levensbelang. Voor elke vorm van leven. Maar door steeds meer ingrepen van de mens (zoals het bouwen in natuurgebied of de aanleg van wegen) is er steeds minder ruimte voor dieren, bomen en struiken. Terwijl groen in en rondom jouw gemeente juist zorgt voor een leefbare plek. Groen houdt water vast en zorgt voor verkoeling. Het is een thuis voor allerlei soorten planten en dieren. Een groene gemeente is een gezonde, gelukkige gemeente.

- **Wees zuinig op natuur**

Jouw gemeente kapt zo min mogelijk bomen. Er moeten zelfs bomen bijkomen in woonwijken. Want bomen zorgen voor gezondere lucht. Ze verkoelen de omgeving. En ze zorgen voor meer verschillende soorten planten en dieren. Dankzij bomen en struiken verdwijnt regenwater ook beter in de grond. Dat voorkomt wateroverlast.

- **Meer groen in de straat**

Meer groen maakt mensen gelukkiger en minder ziek. Meer natuur in je woonomgeving zorgt ook voor meer tevredenheid over de plek waar je woont. Bijen, hommels en vlinders in jouw buurt? Dat betekent vaak een gezonde woonomgeving. Groenere straten, pleinen en gebouwen zijn een betere plek voor mens en dier.

- **Meer groen in het buitengebied**

Ook in het gebied net buiten de steden en de dorpen (het buitengebied) moet aandacht zijn voor duurzaamheid en dieren. Bijvoorbeeld door bossen aan te planten. Of goed te zorgen voor oude bossen. We moeten boeren helpen bij het omschakelen naar duurzame landbouw.

Waarom is groen zo belangrijk?

Het aantal verschillende soorten planten en dieren (biodiversiteit) neemt af. In Nederland leeft nog maar 15% van de dieren en planten die er ooit waren. Dat betekent niet alleen minder soorten dieren en planten. Het bedreigt ook ons voedsel, onze gezondheid en onze veiligheid. Dankzij meer bloemen, planten, struiken en bomen halen we schadelijke CO₂ (broeikasgas) uit de lucht. En kan de natuur zich herstellen.

4 Tijd voor een andere economie

Onze plannen voor een duurzame en eerlijke economie in jouw gemeente

De economie richt zich vooral op meer geld verdienen en groei. Terwijl groei van de economie niet de oplossing is, maar juist het probleem. Het zorgt voor schade aan de natuur en het milieu. En het maakt mensen niet gelukkiger. Wij vinden het welzijn van mens, dier en planeet belangrijker. Een duurzame en schone economie is daarom de oplossing. Een lokale economie die rekening houdt met de omgeving waarin jij woont. Met hergebruik van grondstoffen. Meer delen en minder spullen, en minder afval. Een eerlijke economie waar we allemaal beter van worden.

- **Gebruik grondstoffen opnieuw**

We gebruiken grondstoffen opnieuw en gooien niks weg (kringloop). Of we repareren iets dat kapot is. Dan hoeven we minder nieuwe spullen te kopen (consuminderen). En zijn er minder nieuwe grondstoffen nodig. Beter voor het milieu, beter voor onze eigen woonomgeving. Jouw gemeente moet ook plannen maken voor minder restafval. Bijvoorbeeld door afval beter te scheiden. Door de vervuiler meer te laten betalen voor het afval. En door als gemeente beter te controleren op vervuiling.

- **Maak lokale economie sterker**

Jouw gemeente moet de lokale en regionale economie sterker maken. Maak het aantrekkelijker om producten dichtbij te kopen, en niet ver weg. Koop je bij bedrijven in de buurt? Dan weet je waar je eten gemaakt is. En waar je spullen vandaan komen. De economie in jouw omgeving sterker maken kan ook door meer thuis te werken. Of dichterbij je huis.

- **Onderneem duurzaam**

Jouw gemeente laat ondernemers duurzaam ondernemen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), noemen we dat. Jouw gemeente let er dan op dat bijvoorbeeld winkels en bedrijven iets maken of doen zonder het milieu te vervuilen. Zonder schade te veroorzaken aan de natuur. Maar wel met aandacht voor het welzijn van mensen: die voor hen werken en die in de buurt wonen.

Wat betekent duurzaam eigenlijk?

Als je in het Nederlandse woordenboek kijkt, lees je bij 'duurzaam' 3 betekenissen: lang durend - weinig aan slijtage of bederf onderhevig - het milieu weinig belastend. Een product of plan is dus duurzaam als het lang meegaat. Of niet snel stukgaat. Of goed is voor de natuur. Er zijn dus duurzame spullen: zoals plantaardig voedsel of iets van hergebruikt hout. Maar ook duurzame ideeën: een plan dat niet slecht is voor het milieu, ook in de toekomst.

5 Prettig wonen voor iedereen

Onze plannen voor nieuwe huizen en duurzaam bouwen

Betaalbaar wonen in een groene omgeving: het is een basisrecht voor iedereen. Maar het vinden van een fijn huis op een fijne plek is voor veel mensen niet mogelijk. Er zijn lange wachtlijsten voor een sociale huurwoning. En andere huizen (in de vrije markt) zijn onbetaalbaar of opgekocht door verhuurders. Jouw gemeente volbouwen is niet de oplossing. Het zou alleen maar zorgen voor een onleefbare plek. We moeten het tekort aan huizen duurzaam aanpakken.

- **Verdeel ruimte en woningen slim**

In huizen woon je. Je koopt ze niet om te verhuren en er geld mee te verdienen. Jouw gemeente zorgt voor betaalbare kamers voor studenten. Voor een goede huurwoning of koopwoning voor iemand die alleen woont of voor gezinnen. Oudere mensen kunnen doorstromen naar een geschikte seniorenwoning, als dat nodig is. Passende woningen dus, voor iedereen.

- **Maak bestaande en nieuwe woningen duurzaam**

Er komen groene daken en gevels met planten, mos en begroeiing. Dat zorgt voor verkoeling in de zomer. En het isoleert in de winter. Er komt ook meer groen in de straten, en minder tegels. We bouwen milieuvriendelijk. Alleen daar waar het echt kan en past in de omgeving. Met lokale, natuurlijke materialen en producten die we hergebruiken (circulair). Jouw gemeente zet zich ook in voor duurzame houtbouw. En gebouwen krijgen een materialenpaspoort. Hierin staat welke materialen bij de bouw zijn gebruikt. Zodat ze ooit opnieuw kunnen worden gebruikt.

Waar kunnen we nieuwe woningen bouwen?

De woningnood is hoog. Tot 2030 moeten er 1 miljoen nieuwe huizen bij. Waar precies? Op plekken waar boeren nu nog dieren houden. Want door minder dieren in de vee-industrie, komt er meer grond vrij. Minder landbouwgrond betekent meer bouwgrond en vooral meer natuur. Ook in steden zijn soms nog geschikte plekken om te bouwen. Bijvoorbeeld bedrijventerreinen en kantoorgebouwen. Of oude scheepswerven.

6 Vervoer zonder vervuiling

Onze plannen voor schoon verkeer en betere bereikbaarheid

Jouw gemeente is mooier, schoner en gezonder zonder auto's. Ze nemen veel plek in en stoten schadelijke gassen uit. Voetgangers en fietsers krijgen voorrang, meer aandacht. Net als duurzaam openbaar vervoer. Zo krijg je een groenere omgeving en schone lucht. En dat is van levensbelang.

- **Voetgangers en fietsers zijn belangrijker dan auto's**

Voetganger en fietsers vervuilen het milieu niet. Veel auto's, vrachtauto's, motoren, brommers en scooters wel. Als we vervuilend verkeer verminderen, is er meer plek voor schoon verkeer. De straten worden dan groener en veiliger. En er is meer ruimte voor kinderen om te spelen.

- **Meer goed en duurzaam openbaar vervoer**

Jouw gemeente moet openbaar vervoer (de bus, de trein, de tram of de metro) goedkoper maken. En minder geld besteden aan wegen. Meer - betrouwbaar en duurzaam - openbaar vervoer maakt afgelegen plekken en kleinere woongebieden beter bereikbaar. Net als meer veilige en snelle fietspaden.

Gaat dat samen: schoon verkeer en betere bereikbaarheid?

Willen we steden in Nederland leefbaar houden, dan moeten binnensteden (het centrum) zoveel mogelijk autovrij zijn. Parkeren kan buiten de stad. En dankzij meer schoon en stil openbaar vervoer (zoals stadsbussen op elektriciteit of waterstof) kan iedereen toch overal komen. Ook vanuit - of juist in - gebieden waar minder mensen wonen.

7 Jouw gemeente: gezond en veilig

Onze plannen voor gezondheid, zorg en veiligheid

Een gezonde en veilige woonomgeving voorkomt problemen. Woon je op een plek waar je je prettig voelt? Dan leef je vaak gezonder en ben je minder vaak ziek. Omdat je meer buiten bent, veel beweegt en gezond eet. Het voorkomen van ziekte is belangrijk. Heb je toch hulp of ondersteuning nodig? Dan mag geld geen reden zijn voor slechte zorg of zelfs helemaal geen zorg.

- **Zorg voor een schone omgeving**

Een gezonde omgeving is een schone omgeving. Vervuilde lucht of overlast van geluid zijn slecht voor je gezondheid. Jouw gemeente zorgt daarom voor een schone woonomgeving.

- **Zorg voor meer sportplekken**

Jouw gemeente moet zorgen voor genoeg plekken om buiten te bewegen en te sporten. Ook voor mensen met een beperking. Een gezonde leefstijl voorkomt klachten.

- **Maak duurzaam voedsel bereikbaar**

Gezond, biologisch en plantaardig eten moet goedkoper zijn. Reclame voor ongezond voedsel verbieden we.

- **Zorg voor het welzijn van inwoners**

Steeds meer mensen zijn eenzaam en ongelukkig. Anderen voelen vaak ongezonde spanning, stress. Of ze hebben het gevoel de hele tijd te moeten presteren. Iemand kan dan neerslachtig (depressief) worden. Of door moeheid en uitputting (burn-out) niet meer kunnen werken. Een gezonde gemeente zorgt voor het welzijn van inwoners. In een gezonde gemeente hebben mensen aandacht voor elkaar.

- **Voorkom nieuwe infectieziekten**

Het coronavirus laat zien hoe belangrijk en kwetsbaar gezondheid is. En hoe groot de gevolgen voor de samenleving zijn. COVID-19 is een infectieziekte die oversprong van dier op mens (zoönose). Verkeerd omgaan met dieren is dus gevaarlijk voor onze gezondheid. We moeten daarom stoppen met het fokken en doden van dieren. Ook in jouw gemeente. Een veilige wereld voor dieren betekent ook een veiligere wereld voor mensen.

- **Zorg voor hulp die jij ook echt nodig hebt**

Jouw gemeente voert de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) uit. De Wmo biedt zorg die echt past bij jouw behoefte. Bedoeld voor mensen die hulp nodig hebben om zelfstandig thuis te wonen. Of om in contact te komen met anderen.

- **Voorkom verslavingen**

Genotmiddelen (zoals alcohol of tabak) zijn schadelijk voor je gezondheid en de gezondheid van anderen. Het kan leiden tot verslaving en het is slecht voor het milieu. Jouw gemeente geeft - bijvoorbeeld aan jongeren - informatie over de risico's.

- **Zorg voor een veilige gemeente**

Veiligheid in jouw gemeente is belangrijk. In een leefbare gemeente is geen of weinig criminaliteit. Maar ook geen racisme of discriminatie. Jouw gemeente bestrijdt misdaad, racisme en discriminatie actief.

Hoe zorgen we voor meer gezond eten?

Overal in Nederland vind je snackbars en fastfoodzaken. Supermarkten liggen vol ongezond voedsel en snoep. Veel mensen hebben klachten die te maken hebben met te veel ongezond eten: overgewicht, suikerziekte, longziekten of hart- en vaatziekten. We moeten daarom ongezond eten duurder maken. Bijvoorbeeld als er te veel suiker, zout of vet in zit. En gezond eten goedkoper, zoals groente en fruit. Automaten met frisdrank en snoep verdwijnen op scholen. Er komt biologisch schoolfruit. En we moedigen het eten van gezonde, plantaardige producten aan.

8 Iedereen is belangrijk

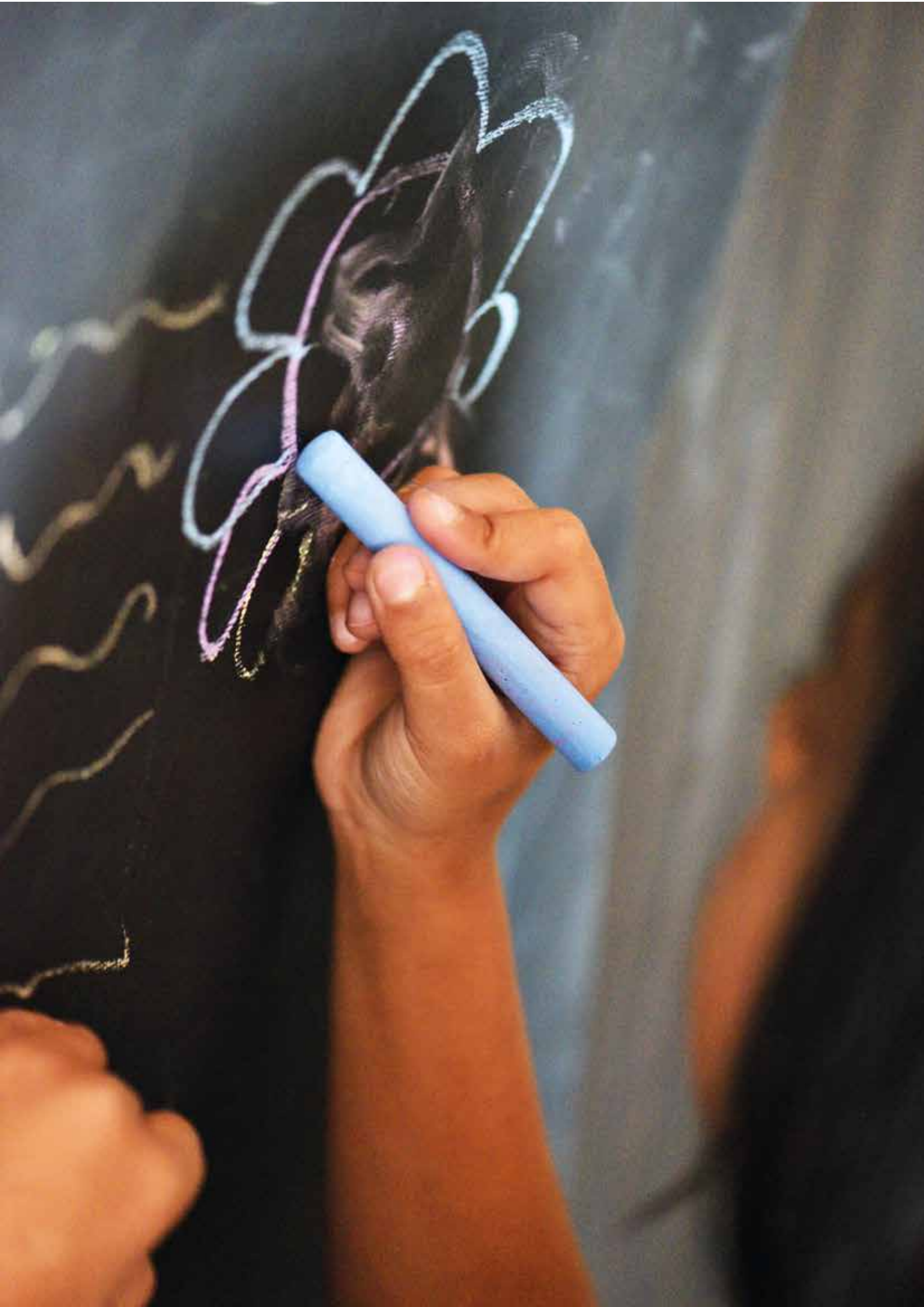
Onze plannen voor gelijke kansen, werk en een goed inkomen voor iedereen

In een leefbare gemeente zorgen we voor iemand die het moeilijker heeft. Verdelen we alles eerlijk en behandelen we elkaar gelijk. Maar er is nog altijd geen gelijkheid tussen mensen. Voor hetzelfde werk krijgt de een soms meer betaald dan de ander. Mensen uit armere gezinnen en buurten worden minder oud. En sommige mensen worden ongelijk behandeld vanwege hun geslacht, geartheid of afkomst. Jouw gemeente moet zorgen voor een samenleving waarin we allemaal gelijk zijn.

- **Zorg voor gelijke kansen voor iedereen**
Jouw gemeente behandelt iedereen gelijk en gaat racisme en discriminatie tegen. Zichtbaar en onzichtbaar. Dat betekent soms ook eerlijk zijn over fouten die vroeger gemaakt zijn.
- **Regel goede opvang voor vluchtelingen**
Jouw gemeente zorgt voor een veilige plek voor mensen die naar Nederland vluchten. Bijvoorbeeld vanwege oorlog of een natuurramp in hun land. Mensen in een asielzoekerscentrum krijgen meer begeleiding, taalcursussen, zorg en onderwijs.
- **Voorkom armoede**
Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. En zichzelf kunnen ontwikkelen. Jouw gemeente moet dat mogelijk maken. En daarbij ook armoede bestrijden. Bijvoorbeeld door iedereen passend werk te bieden. Of te zorgen voor vrijwilligerswerk of een stage, als betaald werk niet mogelijk is.

Hoeveel mensen leven in Nederland in armoede?

In Nederland leven zo'n 1 miljoen mensen in armoede. Ze hebben te weinig inkomen om van te leven. Die armoedegrens ligt bijvoorbeeld op 1.090 euro per maand voor iemand die alleen is. En 2.080 euro voor een koppel met 2 jonge kinderen. Wij willen een goed inkomen voor iedereen. En meer loon voor beroepen die écht belangrijk zijn, zoals leraar of verpleger. Waardevol werk wordt nu vaak slecht betaald.

9 Slimmer, wijzer en mooier

Onze plannen voor onderwijs en kunst en cultuur voor iedereen

Goed onderwijs voor iedereen is de basis voor een vrije en slimme samenleving. Maar niet elk kind heeft toegang tot goed onderwijs. Er zijn te weinig leraren. En leraren die wel voor de klas staan, hebben het te druk. Ook kunst en cultuur moeten beter bereikbaar zijn voor iedereen. Want kunst en cultuur zorgen voor nieuwe ideeën, voor verandering.

- **Zorg voor goed onderwijs voor iedereen**

Het gaat op school niet alleen om leren of hoge cijfers halen. Scholen moeten ook aandacht besteden aan het ontwikkelen van andere talenten. Zoals sociale en creatieve vaardigheden. En meer lessen geven over duurzaamheid, voedsel, natuur en milieu. Er komt passend onderwijs. In kleinere klassen. Met meer aandacht voor de mogelijkheden en talenten van elke leerling afzonderlijk.

- **Maak kunst en cultuur bereikbaar voor iedereen**

Iedereen moet van kunst en cultuur kunnen genieten. Ze zijn onmisbaar in het leven. Want door kunst en cultuur kun je je verbazen of juist verrassen. Denk je misschien over iets na. Of kijk je opeens op een andere manier naar de wereld om je heen.

Wat bedoelen we eigenlijk met kunst en cultuur?

Met kunst en cultuur bedoelen we bijvoorbeeld zelf schilderen, tekenen, dansen of zingen. Je maakt of doet iets kunstzinnigs, iets creatiefs. Je kunt ook andermans kunst bekijken of meemaken. Denk maar aan een schilderij of tentoonstelling in een museum bekijken. Luisteren naar een muziekconcert. Of kijken naar een toneelstuk in een theater.

10 Samen, eerlijk en open

Onze plannen voor democratie, bestuur en privacy

Als jouw gemeente naar je luistert en met je samenwerkt, voel je je sneller thuis. Maar de vrijheid van de een, mag niet ten koste gaan van de vrijheid van de ander. Ook privacy is belangrijk om je op je gemak te voelen: niet iedereen hoeft alles van ons te weten. Jouw gemeente moet inwoners vertrouwen en beschermen. En eerlijk en duidelijk zijn over de beslissingen die de gemeente neemt.

- **Zorg voor een sterke lokale democratie**
Betrokkenheid van inwoners wordt steeds belangrijker. Mensen willen meebeslissen over wat er gebeurt in hun woonomgeving. Jouw gemeente moet goed luisteren naar de mening van inwoners. En samen plannen maken. Bijvoorbeeld over de aanleg van groen. Of over zorg in de buurt.
- **Zorg voor open bestuur**
Open (of transparant) bestuur betekent: duidelijk laten weten waarom bepaalde beslissingen worden genomen. En vertellen wat precies de reden is om iets wel of niet te doen. Dat zorgt voor meer vertrouwen in jouw gemeente.
- **Regel privacy goed**
Privacy houdt in dat niet iedereen alles van ons hoeft te weten. Ook de overheid niet. Iedereen moet een vrij leven kunnen leiden.

Waarom is privacy zo belangrijk?

Privacy is een grondrecht. Je bent de baas over je eigen gegevens. Maar nieuwe technieken zorgen voor steeds minder privacy. Camera's die in steden hangen. Systemen die ervoor zorgen dat zorgverleners jouw medische gegevens kunnen inzien. Of internetbedrijven die persoonlijke gegevens van ons verzamelen (en doorverkopen). Wij vinden: als je iets privé doet, hoeft niemand anders dat te weten (als dat niet nodig is voor je eigen veiligheid).